

Ago-Endrik Kerge

FOTO: SANDER ILVETE

Ago-Endrik Kerge

(8. aprill 1939 – 25. aprill 2021)

Kui Ago-Endrik Kerge Eesti NSV teenelise kunstnikuna Panso kooli legendaarse seitsmenda lennu kursusele vastu võeti, oli ta 33-aastane. Üks elu oli justkui selja taga: õpingud Tallinna koreograafiakoolis, balletisolisti karjäär Estonia teatris, tantsija ja ballettmeistri lennukas tegevus Nõukogude Liidu toonases menukas meelelahutusteatris Leningradi Music Hall.

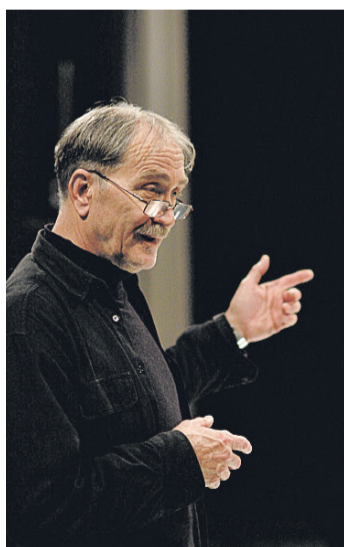
Voldemar Panso mängis lavastajaõppesse vastuvõtul läbi huvitava kombinatsiooni: lavastajaüliõpilastena ületasid lati nii 18-aastased Lembit Peterson, Peeter Volkonski, Priit Pedajas, kui ka Kerge (33) ja Merle Karusoo (28). Ago-Endrik Kerge töid mõõtis Panso teistega võrdväärselt, teenelisele kunstnikule hinnaalandust ei teinud: «Aastate jooksul olen Kerget palju hurjutanud, et kas ta ei püüa kergelt läbi ajada, sest tegelikult peaks ta olema kui tuletorn kursusel. Nüüd räägime õppejõududega, et Kerge on hakanud õpinguid tõsiselt võtma.»

Kerge diplomilavastus «Kosjasõit» (1975) tõi toonasesse teatrimaailma tänases mõistes NO-teatri või ka Von Krahli sotsiaalsed tuuled. Miski pole uus siin päikese all, võiks nüüd «Kosjasõidu» toonasele publikumenule tagasi vaadata mõelda. Seitsmenda lennu «Kosjasõit» puudutas sügaval nõukaajal publiku sotsiaalset närvi ja ärgitas rahvuslikku meelsust.

Kerge on kerge, ütles Panso kunagi oma õpilase kohta. Aga võttis siis oma sõnad tagasi. Kerge «Kosjasõidust» sai tegelikult alguse tema teema: rahvuse iseolemine. Lavastajana nii teatris kui ka teleteatris. Lavastused «Savoy ball», «Kabaree», «Mustlasparun», «Minu veetlev leedi» ja meelt lahutavad telesaated olid kunagi kindlasti esiplaanil. Aga Kerge liikus edasi. Teatris jõudsid lavale märgilised «Nelikümmend küünalt», «Aeg tulla, aeg minna», «Vaikuse vallamaja». Veel tähenduslikum oli Kerge rahvuslik haare

«Kuus tegelast autorit otsimas», TRK lavakunstikateedri VII lennu diplomilavastus. Eesti Draamateater 1976. Fotol Külli Saldre (paremal, toona Tool) ja Ago-Endrik Kerge. FOTO: EESTI DRAAMATEATRI ARHIIV

Lavastaja Ago-Endrik Kerge «Minu veetleva leedi» proovis. FOTO: HARRI ROSPU

Eesti Televisioonis, kus sündisid kultuslikud telesaated «Pisuhänd», «Kuulsuse narrid», «Tabamata ime», «Püha Susanna ehk Meistrite kool», «Teatriluulud». Eesti Telefilmiga egiidi all valmisid «Kahe kodu ballaad» ja «Narva kosk». Kerge meeles oli ajalugu, kultuur ja iseolemine.

Ago-Endrik Kerge oli piiriüleline kunstnik: balletitantsija ja lavastaja, ooperilavastaja, teatrilavastaja, telerežissöör ja näitleja. Margot Visnap, teatrikritik

Eesti tantsija, näitleja ja lavastaja

- Kerge lõpetas 1959. aastal Tallinna Koreograafiakooli Kalju Saarekese klassis. 1964–1966 õppis ta Viljandi Kultuurikoolis klubitöö erialal ning 1976. aastal lõpetas näitleja ja lavastaja erialal Tallinna Riikliku Konservatooriumi lavakunstikateedri 7. lennu. Töötas balletisolistina Estonia teatris aastatel 1959–1967 ja Leningradi Music Hallis aastatel 1967–1969. Seejärel pöördus ta tagasi Estoniasse.
- Ago-Endrik Kerge tähelepanuväärseimad lavastused valmisid Eesti Televisioonis, Vaneemuises, Eesti Draamateatris ja Soome teatrites. Klassikaks on saanud telesaated «Pisuhänd» (1981), «Kuulsuse narrid» (1982), «Tabamata ime» (1983), «Püha Susanna ehk Meistrite kool» (1984) ning Pál Ábrahámi opereti alusel valminud «Savoy ball» (1985).
- 1967 Eesti NSV teeneline kunstnik
- 1984 Eesti NSV rahvakunstnik ja Eesti NSV Teatriühingu muusikauhind
- 2001 Valgetähe V klassi teenetemärk

KULDMEHIKESED JAGATUD. Koroonajättis oma vastiku jäl

Oscarid jagunesid ü

HENDRIK ALLA
kultuuritoimetuse juht

Aasta mõjukaim filmiauhindade tseremoonia, Ameerika filmiakadeemia auhindade ehk kuld-kujukese järgi Oscarite jagamine oli tänava kuidagi eriti kammerlik, seda nii tseremoonia kui filmivaliku poolest.

Puudusid suured üllatajad, nagu näiteks mullune «Parasiit». Siiski on Aasia kinol ka tänava oluline mõju: Hiina režissööri Chloe Zhao «Nomaadimaa» sai parima filmi auhinna ja lisaks veel kaks. Kaks Oscarit said «Sound of Metal» (parim heli, parim montaaž), «Ma Rainey's Black Bottom» (parim grimm, parim kostüümidisain), «Mank» (parim operaatoritöö, parim kunstnikutöö), «Hing» (parim animatsioon, parim originaalmuusika), «Isa» (parim meespeaosa, parim kohandatud stsenaarium) ja «Judas and the Black Messiah» (parim meespeaosatäitja, parim laul).

Hiilgavaim ja õiglaseim oli parima nais- ja meespeaosalise valik, vastavalt Frances McDormand «Nomaadimaa» (tema neljas Oscar) ja Anthony Hopkins Florian Zelleri režissööridebüüdis «Isa». Pole

mingit kahtlust, mõlemad on suurepärased näitlejad ja nende töö ületas peajagu teiste nominentide oma.

Olid kõvad kahtlused, et parimaks meesnäitlejaks valitakse Chadwick Boseman («Ma Rainey's Black Bottom»), kes suri mullu augustis. Siiski oleks sel olnud üksjagu filmikunstivälist maiku, lisaks veel, et mees oli mustanahaline. Viimane asjaolu on juba kõvasti ka nõrkinud kultuurilisi kommentaare tekitanud: jälle sai auhinna vana valge mees, Hopkinsile on see teine Oscar. Eelmise sai ta 1992. aasta filmi eest «Voo-nakeste vaikimine».

Kaks meisternäitlejat said õigusega aupärja

Nii «Isa» kui «Nomaadimaa» olid minu hinnangul täiesti väärilised parima filmi Oscarit saama ja huvitav on see, et need räägivad sarnasel teemal:

2021. aasta Oscarite teema oli «Lood loevad», aga just suured lood, mida saaks jutustada suurel ekraanil, sel aastal puudusid.

maailma lagunenemisest, ainult erinevas mastaabis. «Nomaadimaa» jutustab Ameerika linnakestest, mis majandussurutise all kaardilt ja isegi riiklikust postiindeksist jäljetult kaovad. Nende elanikud

asuvad vagunelamusse, triivides mööda kontinenti nagu tuulest aetud prügi. Nagu ütleb McDormandi tegelane Fern: ta pole mitte «kodutu», vaid «majatu». Suure osa filmist teebki

Parim näitleja Anthony Hopkins filmis «Lood loevad» stsenaariumi eest.

tema suurepärase rolli; lugu selle ümber jääb kohati tühjaks ja hõredaks nagu preeria vagunelamute ümbruses. Siiski eelistasid filmiakadeemikud seda.

Florian Zelleri «Isa» on mitmel puhul teatrilavadel järele proovitud (Eestis tegi Theatrum, peaosas Lembit Peterson) ning oli huvitav vaada-

MUSA ja RGB esitlevad

METSATÖLLI Volbri veebikontsert

30. aprillil kell 22.00
uues muusikaportaalis MUSA

Eriküraline Marta Laan

musa.elu24.ee